

ЗАҢ КЕҢЕСТЕРІ

СҰРАҚ №1:

Авторлық құқықты қорғау туралы заңмен қорғалатын құжаттар тізіміне қатарына мемлекеттік кәсіпорындар мен ведомстволар шығарған нормативтік құжаттар кіреді ме? (нормалар, ережелер, стандарттар, ережелер, нұсқаулықтар, заңдар) Азаматтың осы құжаттардан мәліметтер базасын құруға құқығы бар ма? Сауда және интеграция министрлігінің Қазақстандық стандарттау және метрология институты қалыптастырған стандарттарды сатқанда (стандарттардың мәтіндерін сататын) мемлекеттік орган авторлық құқықты бұзған үшін айыптауы мүмкін бе?

ЖАУАП:

«Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңның 8-бабы 1-тармағына сәйкес ресми құжаттар (заңдар, сот шешімдері, заңнамалық, әкімшілік, сот және дипломатиялық сипаттағы өзге де мәтіндер), сондай-ақ олардың ресми аудармалары авторлық құқық объектілері болып табылмайды. Қазақстандық сауда және метрология институтының азаматқа авторлық құқықты қорғау туралы талап қоюға құқығы жоқ, өйткені сіз көрсеткен құжаттар авторлық құқық объектілеріне жатпайды.

СҰРАҚ №2:

Мен жеке кәсіпкермін, құжаттарды басып шығарумен айналысамын. Microsoft компаниясының өкілдері менің үстіме сотқа шағым түсіріп, Microsoft корпорациясының лицензиялық бағдарламасынсыз авторлық құқықты бұзды деп айып тақты. Мен контрафактпен айналыспадым, оларды сатпадым, тек компьютерді сатып алғаннан бері тұрған бағдарламаны қолдандым. Сот маған айыптау үкімін шығарып, 30 АЕК айыппұл төлеуге міндеттеді. Мен заңды түрде қылмыстық жауапкершілікке тартылдым ба? Өйткені, менде тек лицензиясыз бағдарлама жүктелген және соған сәйкес тек осы бағдарламаны қатты дискіден алып тастау керек еді, өйткені мен мұндай заңның бар екенін білмедім. Оның үстіне бұл бірінші рет болды. Сонымен қатар, мен бір ай бұрын ғана компьютерлік қызмет көрсете бастадым.

ЖАУАП:

Сіз Қылмыстық Кодексінің 198-бабы 1-бөлімінде көрсетілген «Авторлық және (немесе) сабақтас құқықтарды бұзу» қылмыстық құқық бұзушылық жасағаныңыз үшін қылмыстық жауапқа тартылдыңыз. Қылмыстық заңның осы нормасының диспозициясы-авторлық және (немесе) сабақтас құқықтар объектілерін заңсыз пайдалану, сол сияқты авторлық құқық және (немесе) сабақтас құқықтар объектілерінің контрафактілік даналарын өткізу мақсатында сатып алу, сақтау, орнын ауыстыру немесе дайындау не авторлық құқық беру немесе бірлесіп авторлыққа мәжбүрлеу.

Осы баптың санкциясы сексен айлық есептік көрсеткішке дейінгі мөлшерде не сол мөлшерде түзеу жұмыстарымен не сексен сағатқа дейінгі мерзімге қоғамдық жұмыстарға тарту арқылы айыппұл түрінде жазаны көздейді. Аталған қылмыстық құқық бұзушылық бойынша қылмыстық қудалау жеке тәртіппен, яғни жекеше айыптаушының сотқа қылмыстық жауаптылыққа тарту туралы шағым беру жолымен жүргізіледі.

«Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңның 7-бабы, 1-тармағы, 12-тармақшасында авторлық құқық объектілеріне ЭЕМ-ге арналған бағдарламалар кіретіні айтылған. Сол Заңның 7-бабы 2-тармағында компьютерлерге арналған бағдарламаларды қорғау кез-келген тілде және кез-келген нысанда, оның ішінде бастапқы мәтін мен объект кодында көрсетілуі мүмкін компьютерлерге арналған бағдарламалардың барлық түрлеріне (соның ішінде операциялық жүйелерге) қолданылатындығы айтылған.

Сіз хабарланған мәліметтерге сүйенсек, соттың әрекеттері мен шешімдері негізделген. Сіз компанияның Авторлық құқық нысанын – Microsoft әзірлеген лицензиясыз операциялық жүйені заңсыз пайдаландыңыз.

Сізге айыппұл түрінде жаза тағайындалғанын ескере отырып, сот сіздің бірінші рет қылмыстық құқық бұзушылық жасағаныңызды, яғни жазаны жеңілдететін жағдайды ескерді. Айта кету керек, Заңды білмеу жауапкершіліктен босатпайды.

СҰРАҚ №3:

Үлкен компанияға ішкі пайдалану үшін
жазған бағдарламамды өз атыма патенттей
аламын ба?

ЖАУАП:

«Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңның 7, 9-баптарына сәйкес «ЭЕМ-ге арналған бағдарламаларды» мемлекеттік тіркеуге болады.

Тіркеу туынды авторы тікелей немесе өз өкілі арқылы, сондай-ақ туынды авторымен жасалған авторлық шарт негізінде туындыға барлық мүлктік құқықтардың иесі беретін өтінім негізінде жүзеге асырылады.

СҰРАҚ №4:

Мен үш жыл бұрын сенімхат бойынша көлік сатып алдым. Сенімхат мерзімі аяқталады. Мен құжат бойынша тіркелген иесін тапқым келді, кейін ол қайтыс болғаны анықталды. Енді қандай салдары болуы мүмкін?

ЖАУАП:

Өкінішке орай, бұл көлік Сізге тиесілі емес. Жалпы, сатып алушы автокөлікті сенімхат бойынша сатып алмауы керек, өйткені ол меншік иесі болмайды, тек басқару және сату өкілеттіктеріне ие тұлға болып саналады. Ал автокөлікті тіркеу туралы куәлікте көрсетілген тұлға автокөлік иесі болып қала береді. Яғни, егер заңды тілде айтатын болсақ, онда азаматтық заңнаманың талаптарына сәйкес автокөлікті сатып алу-сату жөніндегі мәмілелер олар мемлекеттік тіркелгеннен кейін жасалған болып есептеледі.

Автокөлік иесі кез-келген уақытта адамға берілген сенімхаттардың күшін жоюға құқылы және бұл әрекеттердің себептерін Сізге де, басқаларға да түсіндіруге міндетті емес. Айтпақшы, алаяқтықтың осы түріне негізделген түрі әлі де өркендеп келеді. Автокөлік адамға берілгенге дейін кепілге қойылуы немесе қамауға алынуы мүмкін және адам оны кейіннен сата алмайды. Ол сондай-ақ автокөлік ұрланған болуы мүмкін, ондай жағдайда бұл көлікті алып тастауға алып келеді.

Сонымен қатар, нақты Сіздің жағдайыңызда көлік иесінің мұрагері бұл көлікті талап ете алады. Мұрагерлік құқығы күшіне енген соң, машинаны өзіне қайта ресімдей отырып, сот тәртібімен талап ете алады.

СҰРАҚ №5:

5 жыл бұрын мен нөмірді сатып алып, өзіме рәсімдедім, бір рет жоғалтып қалпына келтірдім, содан кейін қайтадан жоғалттым және қалпына келтірмедім. Енді маған 25 857 теңге сомасына шот келеді. Мен Beeline орталығына бардым, онда менің нөмірім корпоративтік топқа енгізілгенін және ұйымға тіркелгенін білдім. Әрине, мен төлеуден бас тарттым, өйткені бұл процедура менсіз жүргізілді және олармен екі жақты келісімге қол қойған жоқпын. Енді олар сотқа менің үстіме шағым түсірді. Мен не істеуім керек? Бұл жағдайда олардың да кінәсі бар. Олар менің нөмірімді ұйымға бекітуге құқылы болды ма?

ЖАУАП:

Бұл жағдайда Сіздің жеке деректеріңіз жоғалған.

«Дербес деректерді жинау, өңдеу қағидаларын бекіту туралы» Заңына сәйкес дербес деректер – мәліметтер негізінде айқындалған немесе айқындалатын дербес деректер субъектісіне қатысты, электрондық, қағаз және (немесе) өзге де материалдық жеткізгіште тіркелген мәліметтер.

Дербес деректерге: аты, тегі, әкесінің аты, сәйкестендіру нөмірлері, қаржылық ақпарат, байланыс ақпараты және басқалар жатады.

Ең алдымен, шотты сізге жібергеннен кейін Сіз осы сомаға қатысты білу үшін компанияларға қоңырау шалуыңыз керек: бұл Сіздің несие картаңыздың эмитенті немесе банк болуы мүмкін. Олардан шоттарыңызды жабуды немесе бұғаттауды және барлық ақпаратты, соның ішінде құпия сөзді өзгертуді сұраңыз.

Содан кейін, Сіз Veeline кеңсесінде Сіздің нөміріңіз қандай негізде корпоративті болғанын анықтауыңыз керек. Әрі қарай:

1. Провайдерден нөмірді басқа тарифке аударуды сұраңыз (жеке тұлғалар үшін). Нөмірдің өзін өзгертудің қажеті жоқ.

2. Пайдаланушы дерекқорынан оның компанияға тиесілі емес екенін көрсету арқылы нөміріңізді жойыңыз. Мұны осы қызметтердің параметрлерінде жасауға болады.

3. SMS және мессенджерлерден метадеректерді жою. Ол үшін сізге қажет:

- Ресми қолтаңбалары, сілтемелері және т. б. бар SMS жібермеңіз.
- Осындай деректермен ескі хабарламаларды жойыңыз.
- Мессенджерлердегі байланыс параметрлерінде аты мен тегін көрсетіңіз.

Бұл мәселені түзетуге және нөміріңізді қызметтер мен контактілер үшін «жеке тұлға» санатына қайтаруға көмектеседі